

Strategiskt hållbarhetsarbete 2020

Kommunens strategiska hållbarhetsarbete omfattar alla dimensioner av hållbar utveckling och bygger på Agenda 2030 med de globala hållbarhetsmålen, de nationella/regionala miljömålen och våra lokala miljömål samt den nationella klimatanpassningsstrategin. Vi utgår från Habo kommuns övergripande vision "Habo kommun - den hållbara kommunen för hela livet".

Agenda 2030 – vad gör Habo?

Agenda 2030 är en internationell överenskommelse för hållbar utveckling med 17 globala hållbarhetsmål. Ambitionen är att vi ska minska fattigdom, orättvisor, ojämlikheter och negativ klimatpåverkan.

För att lyfta fokus på Agenda 2030 deltar kommunen i det nationella projektet "Glokala Sverige". Projektet utgår från Agenda 2030 och satsar på utbildning och kommunikation. Vi har deltagit på kick off, webbutbildning och den nationella konferensen. Syftet med dessa aktiviteter var att bidra till gemensamt lärande och ökat engagemang.

Kommunen bedriver ett kontinuerligt arbete där vi kopplar våra styrande dokument med Agenda 2030 och väver samman de globala hållbarhetsmålen med våra lokala mål och program. Under 2020 har vi jobbat med miljöprogram 2020-2030, lekmiljöprogram 2020-2030, strategi och handlingsplan för jämlik hälsa 2020-2023 och programmet för trygghet och säkerhet till 2022. Vi har initierat en nulägesanalys och det pågår en kartläggning av kommunens aktiviteter kopplat till Agenda 2030.

Nytt miljöprogram

I augusti 2020 beslutade kommunfullmäktige ett nytt miljöprogram med 20 mål som vi ska nå senast 2030. Habo kommuns vision och våra lokala miljömål siktar på att vi ska vara den hållbara kommunen för hela livet. Det innebär att vi ska utgå från de planetära resurser vi har, hushålla och effektivisera de resurser vi har och använda dem på bästa sätt. Vi arbetar utifrån fyra fokusområden: en klimatsmart kommun, hållbar konsumtion och produktion, natur, vatten och mark samt utbildning, kommunikation och engagemang. Under hösten 2020 har vi jobbat för att rigga genomförandet av miljöprogrammet, verksamhetsplanera och att ta fram processer och arbetsätt.

Miljöanpassad upphandling

Kommunen har ett pågående arbete för att utveckla miljöanpassad upphandling. Det finns en upphandlingsfunktion och en miljö- och hållbarhetsstrateg som resurs. Verksamheterna ansvarar för kraven i en upphandling, medan upphandlarna driver processen och miljö- och hållbarhetsstrategen deltar med miljökompetens. Under året har vi utvecklat upphandlingsprocessen, arbetsätt, lathund/checklista och bedömningsverktyg, bland annat hur vi identifierar de upphandlingar som bedöms ha betydande miljöpåverkan och förslag på miljökrav i bas, avancerad eller spjutspets-nivå.

Kommunikation, digitalisering och kompetensutveckling

- Under året har "Miljö- och hälsoåret" pågått i samverkan mellan flera aktörer och vi har tillsammans genomfört digitala aktiviteter under Earth hour, Skräpplockardagarna, Klimat- och trafikantveckorna. Syftet har varit att sprida engagemang och kunskap om hållbarhet kopplat till hälsa och miljö.
- Genom "Hållbarhetstipset" på vår webb och i våra sociala kanaler sprider vi tips och inspiration till en hållbar och miljömedveten livsstil.
- Kommunen erbjuder närmare 70 stycken e-tjänster och har lanserat en digital bygglovstjänst, där hela processen från ansökan till beslut sker digitalt. Miljöförvaltningen och tekniska förvaltningen håller på att införa och implementera digitala mellanarkiv.
- Andelen digitala möten har ökat, vilket medfört minskade kostnader för resor, hotell och konferenser med ca 500 000 kr under året.
- Vår webbaserade miljöutbildning är tillgänglig för alla – kommunanställda, politiker, företag, skolungdomar och kommuninvånare. Uppföljningen visar att 82 % av de kommunanställda har genomgått utbildningen.

Resultat och aktuella aktiviteter under 2020¹

Energi

Kommunens mål är att producera minst 2 100 MWh/år förnybar el och minst 30 000 MWh/år förnybar energi senast år 2030. Under 2020 var den totala kommunala förnybara elproduktionen ca 1 415 MWh. Vi producerade ca 50 000 kWh år 2018, ca 163 000 kWh år 2019 och ca 337 000 kWh år 2020 genom solceller på kommunala byggnader. Under 2020 installerade kommunen en ny solcellsanläggning på Alléskolan, som ökade kapaciteten med ca 125 kWp. Utöver den el som producerats från solcellerna så är resten av elen som köps in förnybar. Den totala kommunala förnybara energiproduktionen, exklusive el, var 25 356 MWh.

Transporter och fordon

Kommunens mål är att hela fordonsflottan ska vara fossilbränslefri senast år 2030, varav personbilar år 2025. Cirka 47 % av kommunens fordonsflotta består av miljöbilar, varav 66 % är personbilar.² Vi har fortsatt att byta ut tjänstebilar och ersatt dessa med bilar drivna på el. I kommunen finns 31 laddpunkter ägda av kommunen, varav 10 stycken är offentliga. Kommunen

¹ Ett urval aktiviteter som Habo kommun har genomfört under 2020 kopplat till det strategiska hållbarhetsarbetet.

² www.miljofordonsdiagnosen.se den 31 december 2020.

kommer att installera ytterligare 18 laddningspunkter för publik laddning med hjälp av pengar från Klimatklivet.

Ekologiska och närproducerade livsmedel

Under 2020 förändrade kommunen prioriteringen, så att rangordningen vid val av livsmedel är lokalt, regionalt, svenskt, ekologiskt producerade livsmedel. Målet är att öka andelen närproducerade livsmedel och samtidigt att ekologiska livsmedel ska utgöra minst 30 %. Andelen ekologiska inköp var 27 % 2018 och 26 % 2019, andelen närproducerade livsmedel var 8 % 2018 och 9 % 2019. Under 2020 var andelen ekologiska livsmedel 29 % och andelen närproducerade livsmedel var 13 %.

Biologisk mångfald och ekosystemtjänster

Kommun arbetar med projektet "Nyskapande, skötsel och kampanj för att gynna tätortsnära pollinatörer" med finansiering av LONA. Syftet är att utveckla och förbättra förutsättningar för pollinatörer och synliggöra deras betydelse för biologisk mångfald och ekosystemtjänster. Under året har vi anlagt ängar, bedrivit grässlätter, skapat sandbäddar, satt upp insektshotell och anlagt rabatter med särskilt lämpliga blommor och andra växter. Vi har satt upp informationsskyltar för att skapa intresse och sprida kunskap om våra pollinatörers betydelse samt förberett för tävlingen om bästa trädgård för pollinatörer.

Klimateffekter och klimatanpassning

Under 2020 har kommunen gjort en kommunövergripande klimat- och sårbarhetsanalys och arbetat fram förslag till åtgärder i Habo. Samtidigt har kommunen startat arbetet med att klimatanpassa VA-plan för vattenförsörjning och avloppshantering, som består av vision, strategi och flera delplaner.

Miljömålsporten 2020

Kommunfullmäktige har beslutat om en miljömålsport för att öka möjligheterna och incitamenten att genomföra miljörelaterade insatser. För år 2020 fick följande verksamheter pengar:

- Byggnadsinventering del av centrum i Habo tätort, plan- och exploateringsenheten
- Implementera verksamhetssystem för att kunna rapportera, mäta och minska matsvinnet inom våra verksamheter samt eventuell kompetensutveckling, Habo kost

Kemikalieplanen och vårt kemikaliearbete

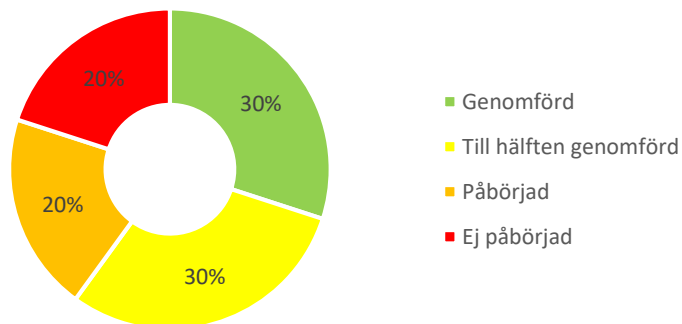
Kemikalieplanen 2017-2021 består av fem fokusområden, tio mål och tio åtgärder. Syftet med kemikalieplanen är att skapa samsyn för hur kemikalier strategiskt ska hanteras i Habo kommun. Vi arbetar inom fokusområdena: upphandling och kontroll, utbildning, byggnationer, systematisk kemikaliehantering samt en kemikaliesmart förskola.

- Barn- och utbildningsförvaltningen jobbar kontinuerligt med riskbedömningar och utfasning. Alla verksamheter har en aktuell åtgärdslista och det finns rutiner för upphandling inom kemikalieområdet på skolorna och förskolorna.

- Räddningstjänsten och fritids- och kulturförvaltningen har riskbedömt alla kemiska produkter med farosymbol i sina verksamheter.
- Kommunen behöver fortsatt prioritera att genomföra riskbedömningar. Vid årsskiftet använde verksamheterna ca 115 utfasningsämnen och knappt 90 riskminskningsämnen.³ Dessa behöver fasas ut eller minimeras i största möjliga mån.
- Arbetet är påbörjat med att ställa kemikaliekrav vid relevanta upphandlingar och att göra stickprovskontroller av ställda avtalskrav i sådana upphandlingar. En ny rutin finns för kommunikation mellan kommunen och bolagen vid uppstart av upphandling.
- Åtgärder för att nå målen att inventera befintliga fastigheter och fasa ut särskilt farliga ämnen har genomförts ungefär till hälften.
- Åtgärder för att nå målen kring utbildning är ännu inte påbörjade.

Status genomförande av åtgärder 2020

Habo uppfyller regionala miljömål

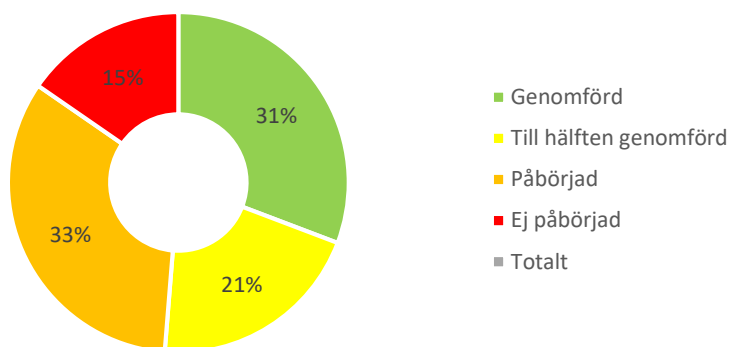
De nationella miljömålen beskriver hur tillståndet måste vara för att samhällsutvecklingen ska vara ekologiskt hållbar. Det handlar om att bevara ekosystemens långsiktiga produktionsförmåga och att trygga en god hushållning av naturresurser. De största utmaningarna är att säkerställa en hållbar konsumtion och produktion, bekämpa klimatförändringarna och att säkerställa biologisk mångfald.

I Jönköpings län finns tre åtgärdsprogram: Hälsans miljömål 2016– 2021, Vattnets miljömål 2017– 2021 och Grön handlingsplan 2018–2022. Kommunen arbetar med ca 40 åtgärder.

³ De ämnen som har de allvarigaste egenskaperna för hälsa och miljö och som är viktigast att prioritera att byta ut eller undvika kallas för utfasningsämnen. De ämnen som har något mindre allvarliga egenskaper för hälsa och miljö jämfört med utfasningsämnena kallas riskminskningsämnen.

<https://www.kemi.se/priguident/start/prios-kriterier-for-utfasningsamnen-och-prioriterade-riskminskningsamnen> den 8 februari 2021.

Status genomförande av åtgärder 2020

Några exempel på genomförda aktiviteter:

- Insatser för grönstrukturen
- Fördjupad genomlysning av God bebyggd miljö i översiktsplanen
- Aktuella vattenskyddsområden har fastställts
- Hänsyn till friluftsliv finns i kommunala skogsbruksplaner

Kommunen har bidragit i arbetet med att ta fram två nya åtgärdsprogram för minskad klimatpåverkan och klimatanpassning.